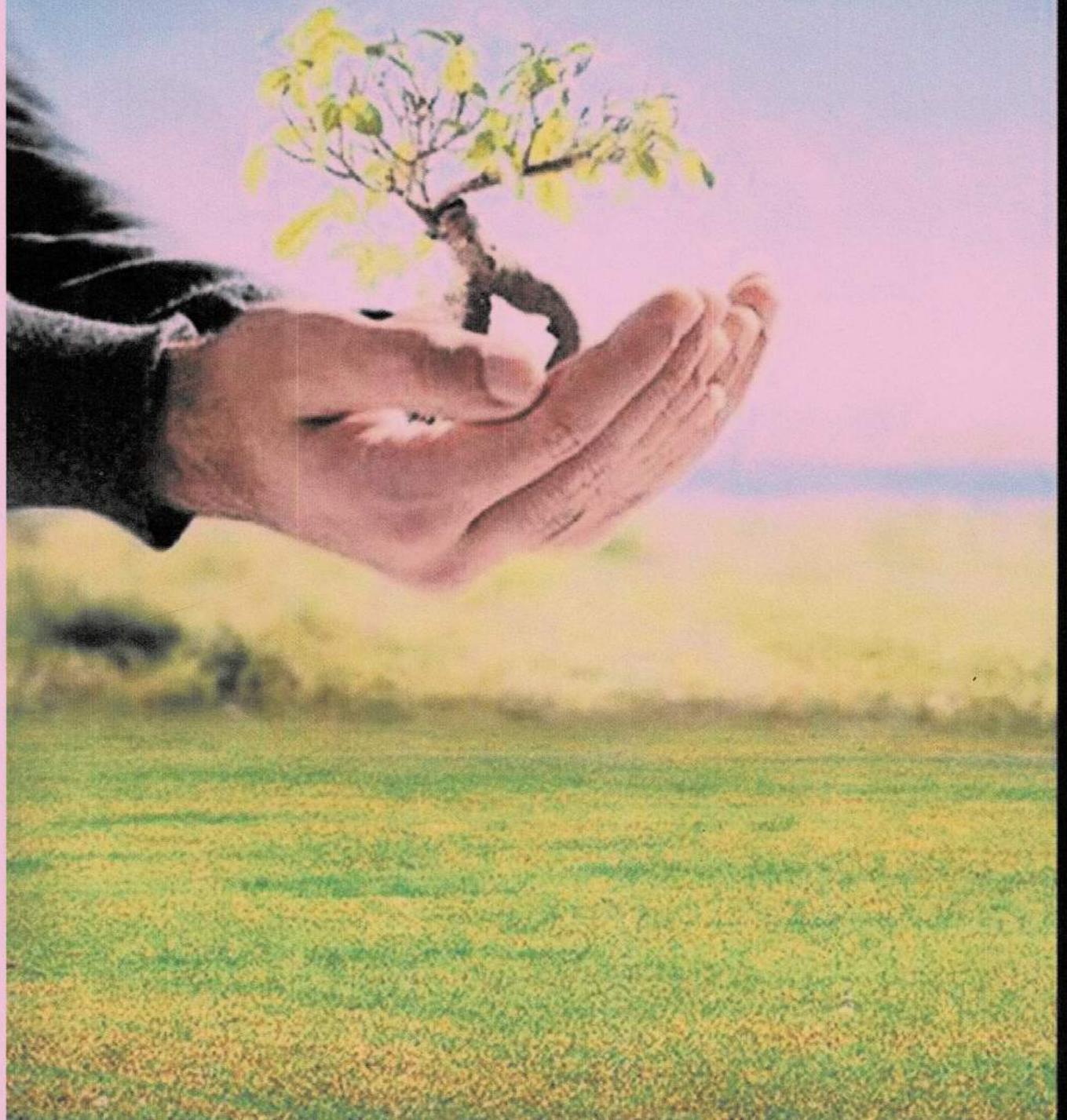

เทศบาลตำบลคลองหาด อําเภอคลองหาด จังหวัดสระบุรี

(CONFLICT OF INTERESTS)

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

คำนำ

เนื่องจาก ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ที่เกิดขึ้นในระบบราชการยุคปัจจุบันส่วนหนึ่ง เกิดจาก ผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม ใน การดำเนินการตามกำหนดเวลาที่รัฐ หรือที่เราเรียกว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” จึงถือได้ว่าปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการทุจริต คอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมาย หรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรมจนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะของส่วนรวม และทำให้ประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไป ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางการเงินและทรัพยากรต่างๆ คุณภาพ การให้บริการ ความเป็นธรรม ในสังคมรวมถึงคุณค่าอื่นๆด้วย

ดังนั้น เพื่อช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้น เทศบาลตำบลคลองหาด จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนฉบับนี้ขึ้น โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวข้อง กับผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งในส่วนความหมาย รูปแบบ แนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน กลไกการ บังคับใช้ และบทลงโทษ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบ และนำไปยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งหลักเลี้ยงมิให้เกิดการฝ่าฝืนมาตรฐาน จริยธรรมที่กำหนดไว้ เสริมสร้างจริยธรรมในหน่วยงาน และเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรให้เป็นที่ยอมรับ ของสังคม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ประเทศไทยต่อไป

เทศบาลตำบลคลองหาด
อำเภอคลองหาด จังหวัดสระบุรี

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ ความหมายและรูปแบบของผลประโยชน์ทั่วซ้อน	๑
บทที่ ๒ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทั่วซ้อน	๕
บทที่ ๓ แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๙
บทที่ ๔ กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทั่วซ้อน และบทลงโทษ	๒๓
บทที่ ๕ หน่วยงานที่รับร้องเรียนและขั้นตอนการดำเนินการกรณีเมื่อพบเห็นพฤติกรรมที่เป็น ผลประโยชน์ทั่วซ้อน	๓๒
บรรณานุกรม	

บทที่ ๑

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

“Conflict of Interest” เป็นภาษาต่างประเทศซึ่งมีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในรอบหลายปี ที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ของผู้ดาร์งตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดาร์งตำแหน่งระดับสูงในองค์กรต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย รวมทั้งได้สร้างความเสียหายให้กับประชาชนโดยส่วนรวม ทำให้บรรดานักวิชาการและผู้คนในสังคมไทยต่างได้ให้คำจำกัดความ หรือความหมายของคำว่า “Conflict of Interest” ไว้แตกต่างกันออกไป ดังนี้

สารานุกรมวิกิพีเดีย (<http://th.wikipedia.org>) อธิบายความหมายไว้ว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) คือ ภาวะที่บุคคลซึ่งอยู่ในสถานะที่ต้องได้รับความเชื่อถือ เช่น นักการเมือง ผู้ให้นโยบาย หรือผู้อำนวยการบริหารของบริษัท มีผลประโยชน์หรือความต้องการทั้งในทางอาชีพในบางครั้งรวมถึงเรื่องส่วนตัว ที่ขัดแย้งกัน ความต้องการที่ขัดแย้งกันนี้ทำให้เกิดความลำบากในการทำงานที่อย่างยุติธรรม แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่เหมาะสม ผลประโยชน์ทับซ้อนอาจจะทำให้เกิดภาพที่ทำให้ความน่าเชื่อถือของบุคคลนั้น ในการกระทำที่เป็นกลางลดลง

ดร. วิทยากร เยียงกุล ได้ให้ความหมายของคำว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง ผลประโยชน์ที่ทับซ้อนกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่ต้องตัดสินใจทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่ว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ขององค์กรภาครัฐ กองทัพ แลเจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม (Civil Society)

ผศ. สุก พงศ์ไพบูลย์ ได้อธิบายความหมายของ ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง การทับซ้อนของผลประโยชน์ของบุคคลที่มี ๒ สถานะ หรือมากกว่าในเวลาเดียวกัน คือ ตำแหน่งสาธารณะและตำแหน่งในบริษัทเอกชน ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจมีความโน้มเอียงใช้อำนาจและตำแหน่งสาธารณะผลประโยชน์ส่วนตัวหรือแสวงหาประโยชน์ให้แก่กลุ่มพ旺พ้องของตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างง่ายดาย เช่น กรณีของนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่มีหุ้น หรือครอบครัวใกล้ชิดเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งได้รับสมปทานหรืออยู่ในฐานะจะได้รับสมปทานธุรกิจจากรัฐ ขณะเดียวกันก็อยู่ในตำแหน่งสาธารณะที่เป็นผู้มีอำนาจจากอนุมัติการให้สมปทานธุรกิจดังกล่าวด้วย ตัวอย่างที่พบคือ การได้เข้าประชุมคณะกรรมการก่อสร้างขนาดใหญ่จากภาครัฐเพราผู้ชนะประมูลมีพร็อกพวคเป็นนักการเมือง หรือบริษัทที่ชนะประมูลนักการเมืองร่วมหุ้นอยู่เป็นหุ้นส่วน การชนะประมูลดังกล่าวด้วยอิทธิพลทางการเมืองจะส่งผลให้บริษัทผู้ชนะประมูลสามารถหากำไรเงินครัวได้ การคอร์รัปชันในโครงการขนาดใหญ่ภาครัฐได้กลายเป็นแหล่งหารายได้จากการคอร์รัปชัน ที่สำคัญของนักการเมืองและข้าราชการที่เกี่ยวข้อง

Dr. Michael McDonald นักวิชาการด้านจริยธรรม แห่งมหาวิทยาลัย British Columbia และผู้อำนวยการ Centre for Applied Ethics ได้ให้คำนิยามของคำว่า Conflict of Interest หมายถึง สถานการณ์ที่บุคคล เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ ลูกจ้าง หรือ นักวิชาชีพ มีผลประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนบุคคลมากพจนเห็นได้ว่ากระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา (ภาวะวิสัยหรือเป็นกลาง) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

องค์ประกอบประการแรก คือ ผลประโยชน์ส่วนตัว (Private interest) หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล (Personal interest) ซึ่งผลประโยชน์นี้อาจเป็นตัวเงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ รวมถึงผลประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ ที่ทำให้ผู้ได้รับเพียงพอยู่ ส่วนนี้โดยตัวมันเองแล้วไม่เสียหายอะไร เพราะใครๆ ก็แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนกันทั้งนั้น เช่น การทำงานใหม่ที่มีรายได้ที่ดีกว่าเก่า แต่ปัญหาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผลประโยชน์นี้ไปแย้งกับผลประโยชน์ส่วนรวม

องค์ประกอบที่สอง คือ การปฏิบัติหน้าที่โดยใช้สถานะและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐโดยขาดหลักจริยธรรมพื้นฐานในวิชาชีพตน ทั้งนี้ เพราะอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เกิดจากการมีตำแหน่งหรือการเป็นเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

องค์ประกอบสุดท้าย คือ เมื่อผลประโยชน์ที่ขัดแย้งนี้ไปแทรกแซงการตัดสินใจ หรือการใช้วิจารณญาณในทางใดทางหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

จึงเห็นได้ว่าจากนิยามศัพท์ของนักวิชาการข้างต้นสามารถสรุปความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) คือ ผลประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่รัฐไปขัดแย้งกับผลประโยชน์ส่วนรวมแล้วต้องเลือก

ความขัดแย้งกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

มีผลประโยชน์
ส่วนตัว

CONFLICT OF INTERESTS

มีตำแหน่ง
ทางราชการ
หรือสาธารณะ

"การทับซ้อนของ
ประโยชน์ส่วนตัว
และประโยชน์
ส่วนรวม"

แทรกแซง
การใช้
ดุลยพินิจ
อย่าง
เป็นกลาง

"การขัดกันแห่งผลประโยชน์"

"สถานการณ์ซึ่งบุคคล
มีผลประโยชน์ส่วนตัว^{มากเทียงพอที่จะมี}
"มืออิเด" ต่อการ
ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง^{และส่งผลกระทบต่อ}
ประโยชน์ส่วนรวม"

ก.พ.ร.

37

เอออย่างได้อย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้ตัดสินใจได้ยากในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดความเป็นธรรมและปราศจากอคติ

๒. รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน แบ่งออกเป็น ๗ รูปแบบ ได้แก่

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting benefits) คือการรับสินบน หรือรับของขวัญหรือผลประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมและมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น หน่วยงานราชการรับเงินบริจาคสร้างสำนักงานจากนักธุรกิจหรือบริษัทธุรกิจที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน การใช้งบประมาณ ของรัฐเพื่อจัดซื้อจ้างแล้วเจ้าหน้าที่ได้รับของแรมหรือผลประโยชน์อื่นตอบแทน

๒. การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด เช่น การใช้ตำแหน่งหน้าที่ที่ให้หน่วยงานทำสัญญาซื้อสินค้าจากบริษัทของตนเองหรือจ้างบริษัทของตนเองเป็นที่ปรึกษา หรือซื้อที่ดิน ของตนเองในการจัดสร้างสำนักงาน

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม (Post-employment) หมายถึง การที่บุคลากรออกจากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกับ ที่ตนเองเคยมีอำนาจควบคุม กำกับ ดูแล

๔. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงานหรือองค์กรสาธารณะที่ตนสังกัด หรือการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการโดยอาศัยตำแหน่งในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัด ในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่

๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้ดارงตำแหน่งสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อมจากการรู้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ของตนเอง เช่น ทราบว่าจะมีการตัดถนนไปตรงไหนก็รีบไปซื้อที่ดินโดยใส่ชื่อภรรยา หรือทราบว่าจะมีการซื้อที่ดินเพื่อทำโครงการของรัฐก็รีบไปซื้อที่ดินเพื่อเก็บกำไรและขายให้กับรัฐในราคาก่าสูงขึ้น

๖. การใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ของธุรกิจส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานต่างๆกลับไปใช้ที่บ้าน การนำรถยนต์ในราชการไปใช้เพื่องานส่วนตัว

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Pork-belling) เช่น การที่รัฐมนตรีอนุมัติโครงการของกระทรวงไปลงในพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง

จากรูปแบบประเภทต่างๆของปัญหาความขัดแย้งกันในประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม จะเห็นว่าโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดปัญหามีสูงมาก เพราะปัญหาดังกล่าวมีขอบเขตครอบคลุมพูดติ่รรมที่เข้าข่ายความขัดแย้งอย่างกว้างขวาง ดังนั้นกลไกหรือเครื่องมือส่วนใหญ่ที่ใช้ในการจัดการกับปัญหา ความขัดแย้งของผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม คือ การมีหลักคุณธรรมและจริยธรรม ในการทำงานของบุคคลสาธารณะรวมถึงการมีกฎหมายที่สามารถครอบคลุมถึงการกระทำผิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนทุกรูปแบบ

แผนภาพรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ ๒

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน

(๑) การกำหนดคุณสมบัติที่พึงประสงค์หรือคุณสมบัติต้องห้าม (Qualification and disqualification from office) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันเบื้องต้นไม่ให้มีโอกาสเกิดปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์ส่วนตัว กับผลประโยชน์ส่วนรวมในกรณีของข้าราชการการเมือง คุณสมบัติต้องห้ามที่นานาประเทศ มักกำหนด ได้แก่ การห้าม ส.ส. หรือรัฐมนตรีต้องไม่ดำรงตำแหน่ง ข้าราชการประจำ และต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสัมปทาน หรือสัญญาต่างๆกับรัฐ เป็นต้น

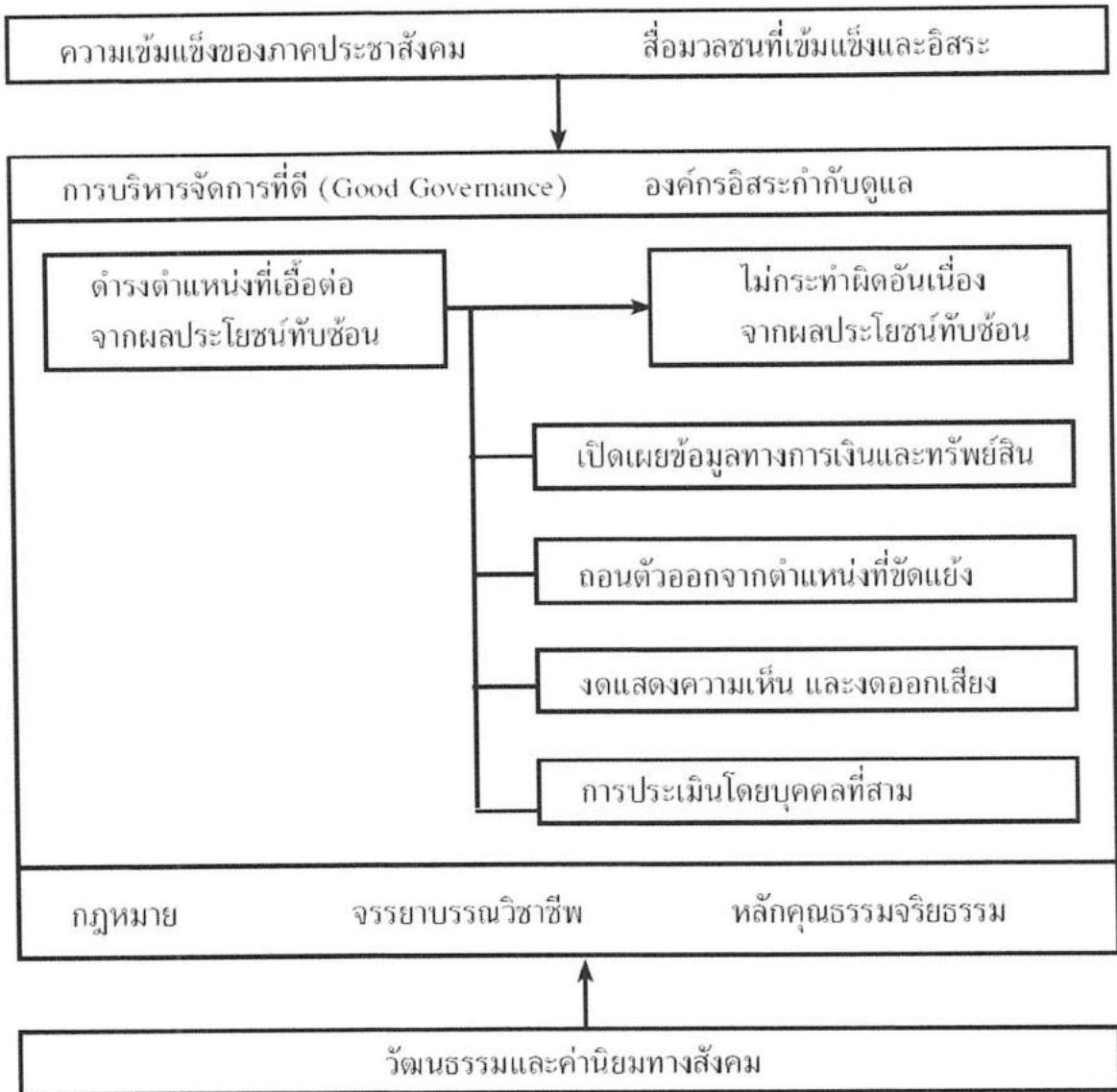
(๒) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สิน และธุรกิจของครอบครัวให้สาธารณะทราบ (Disclosure of personal interests) เช่น การแจ้งถึงจำนวนหุ้นส่วนหรือธุรกิจส่วนตัวว่ามีอะไรบ้าง แบ่งได้เป็น ๒ ประเภทคือ ประเภทแรกคือ การแจ้งทรัพย์สินหรือความต้องการส่วนบุคคลเมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น และประเภทที่สอง คือ การแจ้งทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ก่อนจะมาดำรงตำแหน่ง ถึงแม้วิธีการนี้จะไม่ใช่เครื่องมือที่แก้ปัญหาความขัดแย้ง ของผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้โดยตรง แต่อย่างน้อยการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวก็ช่วยให้สาธารณะสามารถตรวจสอบหรือมองเห็นช่องทางที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาได้ง่ายขึ้น

(๓) การกำหนดข้อพึงปฏิบัติทางจริยธรรม (Code of conduct) เป็นการสร้างกรอบเพื่อบอกถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรยึดถือเป็นหลักในการทำงาน ถ้าไม่ปฏิบัติตามไม่ถือว่าผิดทางกฎหมายแต่สามารถบ่อนทำลายความเชื่อมั่นที่สังคมจะมีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น และสามารถเป็นบ่อเกิดแห่งความเสื่อมศรัทธาที่ประชาชนจะมีต่อระบบราชการ

(๔) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำงานหลังพ้นตำแหน่งในหน้าที่ทางราชการ (Post-office employment restriction) เป็นข้อกำหนดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานของรัฐนำข้อมูลลับ (Confidential information) ภายในหน่วยงานที่เข้ารอบไปใช้ประโยชน์หลังจากการออกจากตำแหน่งดังกล่าว แล้ว รวมถึงป้องกันการใช้สิทธิในการติดต่อหน่วยงานราชการในฐานที่เคยดำรงตำแหน่งสำคัญ ในหน่วยงานราชการมาแล้ว

นอกจากแนวทางดังกล่าวข้างต้นแล้วจำเป็นต้องมีกลไกสำหรับการบังคับใช้ (Enforcement) กฎระเบียบที่กำหนดขึ้น เช่น การตั้งคณะกรรมการในลักษณะองค์กรกำกับดูแลเพื่อตรวจสอบให้ผู้อยู่ภายใต้กฎระเบียบดังกล่าว ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ โดยคณะกรรมการดังกล่าวต้องมีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอ เพราะในกรณีที่มีการละเมิดกฎระเบียบที่เกิดขึ้นก็ต้องทำหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริงก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรการที่เกี่ยวข้อง ต่อไป

แผนภาพ: โมเดลในการขับเคลื่อนเพื่อป้องกัน/แก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน

การสร้างการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) คือ ประการแรก การมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Accountability) ประการที่สอง มีความโปร่งใสในการดำเนินงาน (Transparency) ซึ่งรวมถึงการที่สาธารณะสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆได้ ประการที่สาม การมีหลักการที่แน่นอนคงเส้นคงวาและเป็นธรรมเพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ (predictability) ซึ่งหมายความว่ากฎเกณฑ์ต่างๆจะต้องใช้บังคับกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกันไม่ลำเอียง ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยๆจนก่อให้เกิดความสับสน และประการสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายความว่าผู้บริหารระดับสูงจะต้องเคารพในความคิดเห็นของสมาชิกในองค์กร ก่อร่างกายในการตัดสินใจด้านนโยบายนั้นจะต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นและให้สมาชิกขององค์กรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ควบคู่ไปกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีก็ คือ ประการแรก การปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ชัดเจน ครอบคลุม และสามารถตามกราฟและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมได้ทัน ประการที่สอง การปฏิรูปองค์กรอิสระเพื่อการตรวจสอบและปราบปรามผลประโยชน์ทับซ้อนให้มีการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพมีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกคณะกรรมการที่เป็นอิสระ ไม่ถูกแทรกแซงจากการเมือง และเป็นผู้ที่ มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ประการที่สาม กำหนดหลักเกณฑ์ด้านจริยธรรมคุณธรรม (Codes of ethics) รวมทั้งจรรยาบรรณทางวิชาชีพต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางอันชัดเจนในการชี้นำพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกต้อง กำหนด บทลงโทษผู้ประพฤติดจรรยาบรรณทางวิชาชีพอันก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรมของกลุ่ม วิชาชีพให้สูงขึ้น ประการสุดท้าย ส่งเสริมภาคประชาสังคมให้เข้มแข็งเป็นองค์กรแบบเปิด สมัครใจในการรับ สมาชิก มีความเป็นอิสระในการดำเนินงานและมีจิตสำนึกที่เสียสละในการทำงานเพื่อผลประโยชน์ของ ส่วนรวม องค์กรภาคประชาสังคมเหล่านี้จะมีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวเพื่อการมีส่วนร่วมและตรวจสอบการ ดำเนินงานของภาครัฐและปลดปล่อยผลประโยชน์ทับซ้อนได้อย่างแท้จริง

๒. มาตรการขับเคลื่อนเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

ประการแรก การกำหนดหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม (Codes of ethics) เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าอะไรคือสิ่งดีและอะไรคือสิ่งถูกวิธีสำหรับมนุษย์ ให้ประชาชนเกิดความสับสนเห็นผิดเป็นชอบหรือเห็นชอบจักรเป็นตอกบัว โดยจะต้องนิยามและกำหนดมาตรฐานการกระทำต่างๆให้ชัดเจน ซึ่งวิธีการกำหนดหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมคุณธรรมดังกล่าวเนี่ย สามารถกระทำได้โดยการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมและส่งเสริมให้สมาคมวิชาชีพต่างๆมีการบัญญัติเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางวิชาชีพ หรือกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในแต่ละวิชาชีพ เพื่อนิยามให้หลักเกณฑ์ทางจริยธรรมมีความชัดเจน สมาชิกของแต่ละกลุ่mwิชาชีพสามารถนำไปปฏิบัติได้ พร้อมกับมีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม

ความชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดของหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม หรือบรรทัดฐานสำหรับกำกับความประพฤติของนักการเมือง ข้าราชการ และผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมต่างๆเหล่านี้ เป็นแนวทางซึ่งแนะนำบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่ทางด้านสาธารณะนั้นควรจะมีความประพฤติอย่างไรอีกด้วย ที่สำคัญที่สุดคือเป็นพื้นที่ที่ควรหลีกเลี่ยงเนื่องจากเป็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน เปิดโอกาสให้มีการอภิปราย ถกเถียงและสร้างเป็นข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมที่พึงปฏิบัติ

ประการที่สอง การถ่ายทอด ปลูกฝังหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมคุณธรรมสู่สมาชิกของสังคม โดยผ่านสื่อมวลชนหรือการบรรยายในหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้มีกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดอบรมให้แก่สมาชิกของสมาคมวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การอภิปรายถกเถียง เพื่อก่อให้เกิดความกระจุงในประเด็นที่คลุมเครื่องน่าสงสัย มาตรการดังกล่าวเนี่ยถือเป็นการถ่ายทอดและปลูกฝังสมาชิกของสังคมโดยผ่านช่องทางต่างๆ อันจะทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความตระหนักรถึงความสำคัญของปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน รู้สึกผิดชอบชัดเจน ตลอดจนสามารถยับยั้งตนเองและห้ามปราบผู้อื่นมิให้กระทำการอันเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนได้ สมาชิกไม่สามารถอ้างได้ออกต่อไปว่าตนทำผิดเพระไม่ทราบ ที่สำคัญไม่น้อยไปกว่ากันก็คือการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่มีความผิดเกี่ยวกับวินัยอย่างชัดเจนนั้นจะช่วยลดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถยอมรับได้ให้น้อยลง

ประการที่สาม เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม (Strengthening the arena of civil society) โดยการสนับสนุนให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม อันจะนำไปสู่การรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรแบบสมัครใจอย่างอิสระ สำหรับดำเนินกิจกรรมเพื่อส่วนรวม รวมทั้งส่งเสริมสื่อสารมวลชนที่เป็นอิสระในการดำเนินงานทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ต่างมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีจิตสำนึกที่เสียสละเพื่อส่วนรวม และมีการจัดตั้งเป็นองค์กรที่เข้มแข็งซึ่งภาคประชาสังคมที่มีอำนาจต่อรองสูงดังกล่าวเนี่ยจะสามารถถ่วงดุลอำนาจและตรวจสอบการดำเนินงานของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะสามารถยับยั้งปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงให้น้อยลงได้

ประการที่สี่ การปรับปรุงกฎหมายรวมทั้งแก้ไขระเบียบข้อบังคับต่างๆของหน่วยงาน เพื่อให้บทบัญญัติทางกฎหมายให้มีนิยามและตีกรอบความผิดอันเกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อนไว้อย่างชัดเจน มีความครอบคลุม การแก้ไขข้อกฎหมายและการบังคับใช้จะต้องมิให้เกิดความลักษณะนี้ ปิดช่องโหว่ของกฎหมาย ปรับปรุงแนวทาง และกระบวนการวินิจฉัยคดีให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายให้มากที่สุดรวมทั้งบทลงโทษในกฎหมายต่างๆให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ประการที่ห้า การปฏิรูปองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการตรวจสอบแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลยุติธรรม โดยจะต้องปฏิรูปองค์กรเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมในการทำงาน มีงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ มีกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการที่เป็นอิสระ ไม่ถูกแทรกแซงทางการเมืองมีความเป็นกลาง มีกฎหมายกำหนดการทำงานที่ชัดเจน มีเป้าหมายในการทำงานที่สามารถวัดและประเมินผลได้และมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

Conflict of Interest
潛在 factor in the
organization/group/individual
incentives, etc. for one

๓. ตารางสรุปด้วยร่างโอกาสที่จะเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐกลุ่มต่างๆ

กิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน	
กลุ่มอาชีพ	
๑. นักการเมือง	<ul style="list-style-type: none"> ■ การรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อแต่งตั้ง หรือเลื่อนตำแหน่งข้าราชการขึ้นเป็นผู้บริหารระดับสูง ■ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อให้บริษัทของตนหรือของพรครพวกได้รับงาน/ การจ้างเหมาจากรัฐ ■ การใช้ข้อมูลของทางราชการเพื่อแสวงหาประโยชน์ ■ การแต่งตั้งคนสนิท/พวกร้องของตนเป็นกรรมการในหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแล (Regulators) สัญญาหรือสัมปทานของรัฐ ■ การใช้ตำแหน่งหน้าที่เลือกผู้ดันโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ญาติ/พวกร้อง
๒. ข้าราชการ ประจำและ เจ้าหน้าที่ ของรัฐ	<p>หัวไป</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ การนำข้อมูลลับ/ข้อมูลภายในมาใช้หาประโยชน์ให้แก่ต้นเองหรือพวกร้อง ■ หัวหน้าหน่วยงานซึ่งครอบคลุมประกอบธุรกิจรับเหมา ก่อสร้างแต่งตั้งให้ญาติ/ คนสนิท/คนที่มีความสัมพันธ์ฉันญาติขึ้นเป็นผู้อำนวยการกองพัสดุ ■ การซวยญาติมิตรหรือคนสนิทให้ได้งานในหน่วยงานที่ตนมีอำนาจ ■ การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ■ การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน ■ การทำงานหลังเก็บเงินให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม ■ การนำร่างราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว และในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมัน ■ การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับการตรวจสอบ ประเมินราคา และการจัดซื้อจัดจ้าง	
<ul style="list-style-type: none"> ■ การหากผลประโยชน์จากความไม่รู้ในระเบียบและข้อมูลของทางราชการของประชาชนโดยเรียกรับเงิน และอ้างว่าจะสามารถช่วยให้สามารถเสียค่าธรรมเนียมในการโอนกรรมสิทธิ์ซื้อขายที่ดินในราคากลาง กว่าได้ ผู้บริหารสถาบันการเงินหวังก้าวหน้าในอาชีพจึงได้ร่วมมือและให้ความช่วยเหลือแก่นักการเมืองในการถูกจ้างในวงเงินสูงในรูปแบบการประเมินราคากลั่นทรัพย์ ค้ำประกันให้สูงเกินกว่าความเป็นจริง ■ ผู้บริหารสถาบันการเงินใช้อำนาจหน้าที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเสนอขายที่ดินหรือบ้านพร้อมที่ดินในโครงการของตนให้แก่ลูกค้าของสถาบันการเงิน เพื่อแลกกับความสะดวกในการทำธุรกิจกับสถาบันการเงิน ■ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีอาจได้เปิดสำนักงานบัญชีเพื่อทำบัญชีและรับจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท จำกัด ซึ่งในเวลาปฏิบัติงานก็จะเลือกให้บริการเฉพาะรายที่ตนเองได้รับประโยชน์จากผู้เสียภาษีเท่านั้น ■ การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกร้อง ได้เปรียบหรือชนะในการประมูล ■ การให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรครพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือการจ้างเหมาร่วมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า หรือพั้นกำหนดการยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น 	
กลุ่มวิชาชีพอิสระ	

กลุ่มอาชีพ	กิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ ▪ การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้กับญาติแล้วนำยาไปใช้ที่คลินิกส่วนตัว ▪ การรับประโยชน์จากการลือคบตรคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน โดยผู้มีหน้าที่ดูแลบัตรคิวจะลือคิวไว้มากกว่าที่หน่วยงานกำหนดและไปเรียกรับประโยชน์จากบัตรคิวที่ลือคิวไว้เกินเหล่านั้นจากผู้รับบริการที่ต้องการลัดคิว <p>กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การเรียกรับผลประโยชน์จากการอนุญาตให้คืนของกลาง เป็นต้น <p>กลุ่มวิชาชีพวิชาการ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ คณะกรรมการตรวจรับผลงานทำหน้าที่สมอเป็นนายหน้าให้แก่บริษัทที่ปรึกษา โดยรับรายงานผลการศึกษาฯ ตามมาตราค่าก่อนและแก้ไขในประเด็นที่คาดว่าอาจถูกคณะกรรมการคนอื่นหัวติง รวมถึงการเข้าไปแทรกแซงการพิจารณาของกรรมการคนอื่น
๓. ข้าราชการ ท้องถิ่น	<p>๓.๑ การเข้ามาดำเนินธุรกิจและเป็นคู่สัญญา กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่นมาดำเนินธุรกิจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิก ▪ ญาติ/ภรรยา (อาจไม่ได้จดทะเบียน) ของผู้บริหารท้องถิ่นเป็นคู่สัญญาหรือรับเหมางานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ▪ สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากบริษัท ห้างร้าน ในการยื่นของประวัติราคা ▪ สมาชิกสภา/ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นบุคคลร่วมเจรจาไก่เลี้ยงในฐานะตัวแทนบริษัทห้างร้าน ในกรณีงานจ้างเหมามีปัญหา ▪ ผู้บริหารสภา/ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีประโยชน์ส่วนตัวจากการเก็บกำไรจากราคาก่อสร้างที่ดิน ทั้งในรูปของการใช้ข้อมูลภายในไปซื้อ ที่ดินไว้ก่อน หรืออาจเป็นในรูปแบบที่กำหนดที่ตั้งโครงการในพื้นที่ที่ตนเองมีที่ดินอยู่เพื่อขายที่ดินของตนเองในราคาก่อสร้าง ▪ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำสัญญาเช่ารถไปสัมมนาและดูงานกับบริษัทซึ่งเป็นของสมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเอง ▪ นายกเทศมนตรีและเทศมนตรีข่ายสินค้าหรือบริการของบริษัทดังนี้ให้กับเทศบาล <p>๓.๒ การใช้งบประมาณหลวงเพื่อประโยชน์ส่วนตนและเพื่อหาเสียง</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การจัดสรรงบประมาณหรือโครงการเข้าไปในพื้นที่ของตนเอง ▪ การใช้งบประมาณราชการทำโครงการพร้อมเขียนป้ายและชื่อของผู้ของบประมาณ ประกาศให้ชาวบ้านทราบเพื่อเป็นการหาเสียง ▪ การที่สมาชิกสภาท้องถิ่นมีบทบาทในการอนุมัติและตรวจสอบการใช้งบประมาณของฝ่ายบริหาร กลับไปมีส่วนในการใช้งบประมาณส่งผลต่อการทำหน้าที่ในการตรวจสอบและใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจอนุมัติเงินอ่อนเอียงจากความถูกต้องและประโยชน์สาธารณะ เนื่องจากต้องการบที่เหลือจาก การแปรญัตติไปดำเนินการในเขตพื้นที่ของตน
๔. ประชาชน	การเสนอให้ค่าน้ำร้อนน้ำชาให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อแลกกับการลัดคิวรับบริการ

๔. ตัวอย่างพฤติกรรมผลประโยชน์ทับซ้อนที่พบเห็นบ่อย

๑. การนำทรัพย์สินของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว เช่น ใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อธุระส่วนตัว นำรถราชการไปใช้ในธุระส่วนตัว เป็นต้น
๒. การใช้อำนาจหน้าที่ช่วยญาติหรือบุคคลอื่นให้เข้าทำงาน
๓. การใช้ข้อมูลของหน่วยงานเพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกร้อง เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบมาตรฐาน (spec) วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการประมูลแล้วให้ข้อมูลกับบริษัทเอกชนเพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล
๔. การรับงานนอกแล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของตน เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการให้บริษัทเอกชน เจ้าหน้าที่รัฐนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว
๕. การนำบุคคลภารของหน่วยงานมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน
๖. การรับสินบนหรือรับของขวัญในรูปของเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด ส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้สินบนหรือบุคคลอื่น
๗. การเข้าทำงานหลังออกจากงานเดิมโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ หรืออิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งมารับงาน หรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกร้อง เช่น เคยทำงานเป็นผู้บริหารหน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม และไปทำงานในบริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์
๘. การลัดคิวให้กับผู้ใช้บริการที่คุ้นเคย
๙. การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานแสวงหาประโยชน์ส่วนตน
๑๐. การให้ของขวัญหรือของกำนัลเพื่อหวังความก้าวหน้า หรือหวังผลประโยชน์ที่มิชอบ
๑๑. การซื้อขายตำแหน่ง การจ่ายผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและประโยชน์รูปแบบอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งการเลื่อนระดับ ตำแหน่ง หรือความดีความชอบพิเศษ
๑๒. การเพิกเฉยต่อการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม
๑๓. การเรียกร้องผลตอบแทนจากการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยไม่เป็นธรรม
๑๔. การที่มีหน้าที่ดูแลหรือจัดการกิจการหรือโครงการใด แล้วเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือผู้อื่น
๑๕. การใช้ตำแหน่งหน้าที่ทำประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว หรือพวกร้อง เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้อำนาจหน้าที่ ทำให้บริษัทของตนหรือครอบครัวได้งานรับเหมาของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาซื้ออุปกรณ์ สำนักงานจากบริษัทของครอบครัวตนเอง

๕. แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

การให้ – การรับของขวัญและผลประโยชน์*

เนื่องจากความเชื่อถือไว้วางใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐว่า จะต้องตัดสินใจและกระทำหน้าที่ โดยยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลักปราศจากผลประโยชน์ส่วนบุคคล หากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐคนใดรับของขวัญและผลประโยชน์ที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกระทำการที่ถือว่าเป็นการประพฤติมิชอบ จึงเป็นการขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมได้ด้วยเช่นกัน

❖ อะไรคือของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่ใช้ในความหมายนี้

- ของขวัญและประโยชน์อื่นใด หมายถึง สิ่งใดๆ หรือบริการใดๆ (เงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ บริการหรืออื่นๆ ที่มีมูลค่า) ที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้และหรือได้รับที่นอกเหนือจากเงินเดือน รายได้ และผลประโยชน์จากการจ้างงานในราชการปกติ
- ของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดสามารถตีค่าต่ำราคายังเงิน หรืออาจไม่สามารถตีค่าต่ำราคายได้
- ของขวัญที่สามารถติดราคาได้ (Tangible gifts) หมายรวมถึง สินค้าบริโภค ความบันเทิง การต้อนรับให้ที่พัก การเดินทาง อุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น ตัวอย่างสินค้า บัตรของขวัญ เครื่องใช้ส่วนตัว บัตรกำนัล บัตรลดราคาสินค้าหรือบริการ และเงิน เป็นต้น
- ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่คิดเป็นราคามิได้ (Intangible gifts and benefits) หมายถึง สิ่งใดๆ หรือบริการใดๆ ที่ไม่สามารถติดเป็นราคาก็จะซื้อขายได้ อาทิเช่น การให้บริการส่วนตัวการปฏิบัติตามความชอบส่วนตน การเข้าถึงประโยชน์ หรือการสัญญาว่าจะให้หรือการสัญญาว่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนอื่นๆ

❖ แนวทางการดำเนินการตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน : กรณีการให้หรือรับของขวัญ

ในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ การให้หรือรับของขวัญและผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ ซึ่งสามารถสรุปแนวทางสำคัญได้ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่รับหรือถ่าน้ำถึงการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดนอกเหนือจากทรัพย์สินอันควรได้ตามกฎหมาย เว้นแต่การรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาดังต่อไปนี้

๑.๑ การรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตาม ฐานะแห่งตน

๑.๒ การรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมีใช้ญาติที่มีมูลค่าในการรับจาก แต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๑.๓ การรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

๒. หลักเกณฑ์การรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดตาม ข้อ ๑. ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ ของรัฐ มาแล้วไม่ถึง ๒ ปีด้วย

๓. ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากการณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันโดยการให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่มีมูลค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท มิได้

๔. ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด จากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้ตามปกติ ประเพณีนิยมและของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๕. ควรใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความยินดีแทนการให้ของขวัญ เพื่อเป็นการป้องกันการฝ่าฝืนกฎระเบียบ อีกทั้งเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างทัศนคติในการประหยัดให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ

❖ เราจะจัดการอย่างไร

การจะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ มี ๓ คำถาม ที่ใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญและหรือ ผลประโยชน์ คือ

- ๑) เราควรรับหรือไม่
- ๒) เราควรรายงานการรับหรือไม่
- ๓) เรามาสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่

๑. เราควรรับหรือไม่

ตามหลักการทางจริยธรรมแม้ว่าเราจะไม่ควรรับ แต่มีหลายโอกาสที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้หรือเป็นการรับในโอกาส ที่เหมาะสมตามขนธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม อย่างไรก็ตามมีหลาย โอกาสที่ไม่เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะรับ

(๑) ถ้าเป็นการให้เงินท่านจะต้องปฏิเสธไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดๆ การรับเงินสดหรือสิ่งใดๆ ที่สามารถเปลี่ยน กลับมาเป็นเงิน เช่น ล็อตเตอรี่ หุ้น พันธบัตร เป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมและอาจเข้าข่ายการรับสินบน

- การถูกเสนอสิ่งใดๆ ก็ตามจากหนึ่งจากเจ็นนั้น สิ่งที่ควรนำมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ คือ
  - ทำไมเขาจึงเสนอให้ เช่น ให้แทนคำขอบคุณ การเสนอให้มีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติตนหรือไม่
  - ความประทับใจของท่านต่อของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่จะส่งผลต่อการทำงานในอนาคต
- ถ้าท่านทำงานอยู่ในกลุ่มเสียง อ่อนไหวหรืออยู่ในข่ายที่ต้องได้รับความไว้วางใจเป็นพิเศษ เช่น งานตรวจสอบภายในและงานตรวจสอบภาพต่างๆ การจัดซื้อจัดจ้าง การออกใบอนุญาตหรือการอนุมัติ/ อนุญาตต่างๆ ท่านจะต้องปฏิบัติตามนโยบายและหลักจริยธรรมเรื่องนี้มากกว่าบุคคลกลุ่มนี้

(๒) การรับก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมหรือไม่ หากการรับก่อให้เกิดความ ขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์สาธารณะแล้วผลประโยชน์ส่วนตนที่ได้รับกล้ายเป็นมือทิชิพล ต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือก่อให้เกิดข้อสงสัยต่อสาธารณะนั่นว่าเป็นการประพฤติโดยมิชอบ

การขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการประพฤติมิชอบและการทุจริต คอร์รัปชัน ในแต่ละส่วนราชการควรกำหนดนโยบายการรับของขวัญและผลประโยชน์ของตนเอง โดยส่วนราชการ ที่อยู่ในกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ที่เสี่ยงต่อการประพฤติมิชอบควรกำหนดนโยบายด้านนี้ อย่างเคร่งครัดมากกว่าหน่วยงาน อื่นๆ

หลักการการปฏิบัติงานในภาครัฐอยู่บนพื้นฐานที่ว่า “การกระทำและการตัดสินใจใดๆ จะต้องกระทำ ด้วยความเป็นกลางปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการ และป้องผลประโยชน์ของสังคมไทยโดยรวม”

ดังนั้น องค์กรหรือบุคคลใดๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตน หรือตนของหนึ่งองค์กรหรือบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีพันธะกฎหมายที่จะต้อง ปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมโดยกระทำและแสดงออกโดยยึดมัตฐานความโปร่งใส ความพร้อมรับผิดชอบ

และแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเที่ยงธรรมตลอดเวลาที่มีอาชีพรับข้าราชการ ไม่ว่าของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้น จะมีค่าเพียงเล็กน้อยก็ไม่ควรรับ เพราะก่อให้เกิดความรู้สึกผิดพันหรือพันธกับผู้ให้ และอาจก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาต่อประชาชน

๒. เรายังรายงานหรือไม่ การรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ตัดสินจากหลักการต่อไปนี้

(๑) บรรมาติของผู้ให้ : พิจารณาตามกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งนโยบายของหน่วยงาน เช่น การห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์จากคู่สัญญา/องค์กรหรือบุคคลที่กำลังจะมาทำการค้า การสัญญาว่าจะให้-รับกับองค์กรหรือบุคคลที่จะขอทำใบอนุญาต หรือรับการตรวจสอบด้านต่างๆ

(๒) บทบาทหน้าที่ของท่านในองค์กร : ถ้าข้าราชการนั้นๆทำงานในขอบข่ายที่อ่อนไหวและต้องการความเชื่อถือไว้วางใจเป็นพิเศษ และหรือกลุ่มที่เกี่ยวกับการได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ทั้งจากระดับองค์กร และระดับบุคคล อาทิเช่น งานตรวจสอบ งานจัดซื้อจัดจ้าง การให้ใบอนุญาต/ยึดใบอนุญาตฯลฯ ควรให้แนใจที่สุดว่าตัวท่านและองค์กรมีความเที่ยงธรรมและจะไม่ถูกตั้งข้อสงสัย แม้ว่าหน่วยงานของท่านมิได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการห้ามรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆและมิได้กำหนดให้รายงานการรับของขวัญและผลประโยชน์ ท่านควรดำเนิกรความถูกต้องด้วยการรายงานหรือปฏิเสธที่จะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้นๆ

หลักการการกำหนดว่าของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดควรต้องรายงานหรือไม่ควรจะต้องให้องค์กรเก็บรักษาไว้หรือไม่ หรือควรเป็นของข้าราชการ ให้เทียบกับค่าตามตลาดโดยต้องมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

๓. เราจะเก็บรักษาไว้เองได้หรือไม่

(๑) ปกติสามารถเก็บรักษาไว้เอง หากมีค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

(๒) หากมีราคากำไรจากการตลาดเกิน ๓,๐๐๐ บาท ส่วนราชการต้องพิจารณาตัดสินว่าจะต้องให้เป็นทรัพย์สินของส่วนราชการหรือไม่

❖ การฝ่าฝืนกฎหมายไทยอย่างไร

การฝ่าฝืนนโยบายว่าด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นและพร้อมฝ่าฝืนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอาจถูกลงโทษตักเตือน ตัดเงินเดือน จนกระทั่งถึงไล่ออกขึ้นกับความร้ายแรงของการฝ่าฝืนออกจากนั้น หากการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นๆเข้าข่ายการรับสินบน ฉ้อหลวงจิตรและสามารถพิสูจน์ได้ว่าข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้นๆรับของขวัญหรือผลประโยชน์ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรมก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ให้โดยมิชอบ หากถูกตัดสินว่าผิดจริง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโภตทางอาญาด้วย

❖ การรับของขวัญและผลประโยชน์ : กฎหมายและหลักการเสียง

การรับของขวัญและผลประโยชน์ใดๆเป็นสาเหตุให้สาธารณชนรับรู้ว่ามีการปฏิบัติอย่างมีอคติ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อให้เกิดการทำลายความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนต่อภาครัฐและต่อข้าราชการ กฎหมายและหลักการเสียง ๒ ประการที่สำคัญ คือ

๑. ความพยายามที่จะหลบเลี่ยงกฎหมาย โดยตั่นค่าราคาของขวัญและหรือผลประโยชน์น้อยกว่าความเป็นจริง การตั่นค่าราคาต่ำกว่าความเป็นจริงนั้นบุคคลอาจจุงใจตนเองหรือจุงใจผู้อื่นให้คิดว่าของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้นๆมีค่าต่ำกว่าที่เป็นจริงเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงาน การกระทำดังกล่าวนับว่าเป็นการคดโกงและหลอกลวงซึ่งเข้าข่ายฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒. การเพิกเฉยมองข้ามความผิดและละเลยต่อผลที่เกิดขึ้น

- การรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆอาจทำให้ติดเป็นนิสัยอย่างรวดเร็วและก่อให้เกิดความคาดหวังเสมอว่าจะได้รับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทำให้เกิดความรู้สึกชอบหรืออยากปฏิบัติต่อผู้รับบริการ หรือผู้รับงาน-รับจ้าง-รับเหมาฯ ที่เป็นผู้ให้ของขวัญและหรือผลประโยชน์โดยอิทธิพลของความชอบหรือประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับทำให้มีการปฏิบัติตอบแทนเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดในสถานการณ์ เช่นนี้ ผู้รับจ้าง ผู้รับเหมา และหรือผู้รับจัดซื้ออาจรับผิดพลาดและเข้าใจว่าการรับจ้างต่างไม่ต้องทำในระดับมาตรฐานหรือลดคุณค่าการบริการ นอกจากนั้นหากเกิดการปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กร ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีพฤติกรรมเคยชินกับ “การรับรางวัล” จากการปฏิบัติหน้าที่และเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยความรับผิดชอบซึ่งจัดให้ว่าเป็นการรับสินบน

- การแสวงหาเหตุผลเพื่อบิดเบือนความจริงมีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่เราจะรับของขวัญและผลประโยชน์โดยเฉพาะสิ่งที่ถูกใจเรา บุคคลอาจสังสัยว่าการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆถือได้ว่าเป็นความผิด แต่ผู้รับมักจะหาเหตุผลเข้าข้างตนเองดังนี้

“ฉันรู้ว่าไม่ควรรับของดังกล่าว แต่ด้วยมารยาทจึงไม่กล้าจะปฏิเสธน้ำใจหรือหากไม่รับจะเป็นการทำลายสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้กับองค์กรหรือกับตนเอง”

“คนอื่นๆที่ทำเช่นนี้ ทำไมฉันจะทำบ้างไม่ได้”

“ดูซิ ฉันอุทิศเวลาอကเวลาราชการทำงาน ดังนั้นมันเป็นการยุติธรรมที่เราจะได้รางวัลผลประโยชน์พิเศษบ้าง”

“เพระฉันเป็นคนพิเศษจริงๆ ดังนั้นผู้บังคับบัญชาจึงชื่นชมฉันและเป็นเรื่องธรรมด้าที่ฉันมักเป็นคนแรกเสมอที่ได้รับโอกาสให้ไปฝึกอบรม/สัมมนา”

“มันเป็นแค่ตัวอย่างฟรีให้ทดลองใช้และฉันก็ไม่คิดว่าหน่วยงานของฉันจะสั่งสินค้าชนิดนี้ แม้ว่าฉันจะให้คำแนะนำก็ตาม”

“ฉันไม่เห็นมีกฎระเบียบใดๆเกี่ยวกับการให้ของขวัญ ดังนั้นฉันก็ไม่ได้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ใดๆ”

ท่านต้องระลึกอยู่เสมอว่าเหตุผลที่ท่านใช้กล่าวอ้างเช่นนี้ ไม่สามารถปگปองท่านจากการถูกดำเนินการทางวินัยหากการกระทำการของท่านเป็นการกระทำที่มีขอบเขต

❖ สถานการณ์ตัวอย่าง

หน่วยงานภาครัฐหนึ่งส่งนักทรัพยากรบุคคลที่ทำหน้าที่จัดซื้อจัดจ้าง (HR procurement) ให้เข้าร่วมสัมมนาด้านทรัพยากรบุคคล เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้รับรางวัลมูลค่า ๗,๐๐๐ บาท จากการเป็นผู้เข้าร่วมสัมมนาที่มีบุคลิกเป็น Personnel planner ซึ่งบริจากโดยโรงงานผลิตสินค้าที่เป็นคู่ค้ากับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ได้เก็บของรางวัลนั้นไว้โดยไม่ได้รายงานหน่วยงานเนื่องจากคิดว่าเป็นรางวัลที่ตนจะจากการเข้าร่วมกิจกรรมการสัมมนาผู้บังคับบัญชาตระหนักรถึงความหมายที่อาจแอบแฝงมาจากการให้ และตัดสินใจว่าจะต้องมีการรายงานของรางวัลนั้นและลงทะเบียนเป็นของหน่วยงาน โดยให้เหตุผลว่าการปรากฏตัวของเขานำการเข้าร่วมสัมมนาเป็นพระไadasการสนับสนุนจากหน่วยงาน ดังนั้นเป็นความชอบธรรมของหน่วยงานที่จะตัดสินว่าจะจัดการอย่างไรกับรางวัลซึ่นนี้เนื่องจากราคาของรางวัลและบทบาทในหน้าที่มีความเสี่ยงในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ในที่สุดเจ้าหน้าที่จึงถูกขอร้องให้สละรางวัลแก่หน่วยงานเพื่อใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม

➤ ไม่เดลสำหรับการตัดสินใจ

ประเด็นการตัดสินใจ

เจตนากรณ์ : อะไรเป็นเจตนาของการให้ของขวัญและหรือผลประโยชน์

กฎหมาย : มีกฎหมายหรือนโยบายอะไรที่เกี่ยวกับการให้ของขวัญและหรือผลประโยชน์

ความเปิดเผย : มีการเปิดเผยต่อสาธารณะเพียงใด

คุณค่า : ของขวัญและหรือผลประโยชน์มีค่าราคาเท่าได้

หลักจริยธรรม : มีหลักจริยธรรมที่เกี่ยวกับการรับของขวัญหรือไม่ และมีอะไรบ้าง

อัตลักษณ์ : ผู้ให้มีอัตลักษณ์เพื่ออะไร

เวลาและโอกาส : เวลาและโอกาสในการให้ คืออะไร

❖ บทสรุป

ความเชื่อถือไว้วางใจและจริยธรรมเป็นรากฐานของการบริหารภาครัฐที่ดี เมื่อท่านเป็นข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่รู้จะสังกัดหน่วยงานใดท่านถูกคาดหวังให้ปฏิบัติหน้าที่และตัดสินใจโดยปราศจากอคติ ท่านถูกคาดหวังไม่ให้แสวงหารางวัลหรือผลประโยชน์ในรูปแบบใดๆ ก็ตามเนื่องจากเงินเดือนและผลประโยชน์ที่รัฐจัดให้ แม้ว่านโยบายของหน่วยงานหลายแห่งจะอนุญาตให้รับของขวัญได้ ซึ่งถือว่าเป็นของที่ระลึกในโอกาสที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามควรเมื่อยกเวตในการรับสมอ การฝ่าฝืนขอบเขตด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสมจะนำไปสู่ความเสียงต่อการทุจริตและทำลายชื่อเสียงของท่านรวมทั้งองค์กรของท่านเอง

บทที่ ๓

แนวทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืน
บทบัญญัติ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

บทที่ ๓

**แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทัญญัติ
พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑**

องค์ประกอบของกฎหมาย

ห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม

ตามมาตรา ๑๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งได้บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี
- (๒) เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ
- (๓) การรับสัมปทาน หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมหรือเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญain ลักษณะดังกล่าว
- (๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นผู้ได้รับมอบหมาย ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจมีการขัดแย้งต่อประโยชน์ทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสรภาพในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้น

การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

- (๑) เป็นคู่สัญญา หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหาร ส่วนท้องถิ่น ได้เข้ามาทำสัญญากับหน่วยงานรัฐ มีฐานะเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ อันเป็นสัญญาที่จะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง
- (๒) การมีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น จะต้องมีเจตนาประสงค์จะให้ตนได้รับประโยชน์หรือเลือกประโยชน์ให้กับบุคคลอื่น โดยการใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสัญญานั้นหรือการเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อเป็นการป้องกันในกรณี ที่ตนเองจะต้องเสียประโยชน์หรือได้รับความเสียหาย
- (๓) การเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ พ.ป.ช.กำหนดได้ร่วมกันลงทุนในห้างหุ้นส่วน ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด เป็นต้น และได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเจตนาที่จะเอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือบุคคลอื่น
- (๔) การถือหุ้นในบริษัท หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ได้เข้าไปลงทุนโดยมีหุ้นในบริษัท ตามทะเบียนผู้ถือหุ้นและบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญา กับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ
- (๕) รับสัมปทาน หรือคงไว้ซึ่งสัมปทาน หรือเข้าไปเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาด เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น หรือในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ที่รับสัมปทาน

สัญญาสัมปทาน หมายถึง สัญญาที่เอกชนได้รับอนุญาตจากรัฐให้ดำเนินกิจการ ต่างๆ แทน ดังต่อไปนี้

- สัญญาที่รัฐอนุญาตให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะ
- สัญญาที่รัฐให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ
- สัญญาที่รัฐให้เอกชนแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

การรับสัมปทานจากรัฐ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งเข้าเป็นคู่สัญญา กับรัฐ และ ทำสัญญารับสัมปทานในสถานะเอกชน อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

- (๖) เป็นกรรมการ ที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน
- (๗) ตัวแทนในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ได้ทำการเป็นตัวแทน กับตัวการที่เป็นเอกชนในธุรกิจเอกชน อันเป็นหน้าที่ของตัวแทนในธุรกิจเอกชน
- (๘) ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นได้เข้าไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน

 ข้อห้ามสำหรับคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามดำเนินกิจการ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้บัญญัติห้าม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม บทบัญญัติดังกล่าว�ังบังคับไปถึงคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ภริยาหรือสามี) ด้วย โดยมีข้อห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) ห้ามคู่สมรส (ภริยา หรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคู่สัญญา หมายถึง การห้ามคู่สมรสของ เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งเข้ามาเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ
- (๒) ห้ามคู่สมรสของเจ้าหน้าที่มีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งได้อาศัยอำนาจหน้าที่โดยมีเจตนาหรือความประสงค์ที่จะให้ตนได้รับประโยชน์หรืออื่นประโยชน์ต่อบุคคลอื่นๆโดยการใช้อำนาจหน้าที่ของคู่สมรสไปดำเนินกิจการใดๆ ในสัญญา
- (๓) ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่รัฐได้ลงทุนในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนจำกัดและได้เข้ามาเป็นคู่สัญญา กับหน่วยงานรัฐ
- (๔) ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นถือหุ้นในบริษัท หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปลงทุนโดยการมีหุ้นในบริษัทตามที่เป็นผู้ถือหุ้นและบริษัทที่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญา กับหน่วยงานของรัฐ

- (๕) ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับสัมปทาน หรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นหุ้นส่วนที่ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่ได้รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว
- (๖) ห้ามคู่สมรส (ภริยาหรือสามี) ของเจ้าหน้าที่รัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนห้องคินเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆ เป็นกรรมการ เป็นพี่น้อง ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้ การกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ ของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพผลของธุรกิจเอกชนนั้นอาจขัดแย้งกับประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ของทางราชการ หรือกระทบต่อความมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา ๑๗๖

๑. การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่งก่อนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลนั้นจะต้อง ตรวจสอบตนเอง คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ว่าได้มีการดำเนินกิจการใดๆบ้างในขณะที่ตนเองได้อยู่ในสถานะของเอกชน ที่ได้ทำธุรกิจหรือทำการค้าไว้กับรัฐ โดยจะต้องตรวจสอบการเป็นคู่สัญญากับรัฐ การรับสัมปทานจากรัฐ หรือการเป็นกรรมการผู้จัดการ การถือหุ้น หรือการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนต่างๆ ว่ามีหรือไม่ และจะต้องสำรวจกิจการต่างๆของคู่สมรสรวมไปถึงศึกษาภำพมาหายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบก่อนเข้าสู่ตำแหน่งว่าจะต้องดำเนินการต่างๆเกี่ยวกับกิจการธุรกิจนั้นอย่างไร มิให้ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย
๒. การปฏิบัติหน้าที่หรือการดำรงตำแหน่งในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนห้องคิน ในขณะที่ดำรงตำแหน่งตามข้างต้นจะต้องไม่ดำเนินกิจการใดๆที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการทำความเข้าใจกับคู่สมรสในหลักการของกฎหมายได้แล้ว หรือเกิดการเข้าใจที่ไม่ถูกต้องอาจจะเป็นการดำเนินการที่เป็นการต้องห้ามตามกฎหมาย กล่าวคือเมื่อนางจะมีได้กระทำการที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดแต่ละเลย ไม่ใช่จำกัดการดำเนินการของคู่สมรส ทำให้คู่สมรสดำเนินกิจการต่างๆตามที่กฎหมายห้ามไว้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องได้รับโทษทางอาญาที่เกิดจากกรรมการกระทำการของคู่สมรส โดยจะต้องถูกระวางโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับแล้วแต่กรณี

๓. การดำเนินกิจการในภายหลังพ้นจากตำแหน่ง (พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ถึงสองปี) มาตรา ๑๒๖ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม โดยห้ามดำเนินการนั้นต่อไปอีกเป็นเวลาสองปีนับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งนั้นๆแล้วการห้ามในส่วนนี้ได้ห้ามการดำเนินกิจการของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่รัฐไว้ด้วย

บทที่ ๔

กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน
และบทลงโทษ

ลำดับ	ระเบียบข้อกฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทลงโทษ
๑	<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ มาตรา ๑๙๖ นอกราชอาณาเขต ให้รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็น การเฉพาะแล้ว ห้ามให้กรรมการผู้ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในองค์กรอิสระและเจ้า หน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ บ.บ.ช. ประกาศกำหนดดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐผู้นั้น ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือ โดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรืออุดหนุนคดี</p> <p>(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้หุ้นในห้างหุ้นส่วนบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญาใน หน่วยงานของรัฐ ที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นบังคับต้องนาที่ในฐานะเป็นเจ้า หน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัด หรือ บริษัทมหาชน์จำกัด ไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ บ.บ.ช. กำหนด</p> <p>(๓) รับสมประโยชน์หรือคงประโยชน์ซึ่งส่วนบุคคลของรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญา กับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วน ท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือ หุ้นส่วนหรือ บริษัทที่รับสัมภาระหรือซ้ำมานาเงินกู้สัญญาในลักษณะดังต่อไป ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมใน การกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นใน บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน์จำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ บ.บ.ช. กำหนด</p>	<p>เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกรรมการผู้ดูแล สำหรับในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่คณะกรรมการ บ.บ.ช. กำหนด</p>	<p>เป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จัดกิจกรรมทางการเมือง แต่งกาย ตามแบบที่ไม่สุภาพ หรือประульไม่เกินหนึ่งปี หรือห้ามเข้าที่แห่งราชการ บ.บ.ช. กำหนด</p>

ลำดับ	รูปแบบกฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทลงโทษ
(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของอ繇ชุณอย่างถูกกฎหมาย ให้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือ ตรวจสอบปัจจุบันของหน่วยงานรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติ หน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผู้บุคคลโดยชอบด้วย ธรรมดายังคงอยู่ อาจขัดหรือแย้งต่อประยุทธ์ส่วนรวม หรือประยุทธ์ของ ทางราชการ หรือกระทบต่อความมั่นคงของการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ของรัฐได้	ให้นำความไม่บุคคลปัจจุบันที่สมควรจะนำมาพนักงานของ รัฐตามวาระหนึ่งต่อวัย โดยให้สื่อว่าการดำเนินกิจการของตุลาสมรสอบเป็นการ ดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่ตุลาสมรสอบนั้น ดำเนินการ อย่างก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้ามาดำรงตำแหน่ง	ดำเนินการสอบสวนและยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลฎีกา สำนักงานคณะกรรมการ คุ้มครองราศนสองให้หมายความรวมถึงผู้อยู่ในบ้านเดียวกัน บุตร เด็ก เนื่องจาก ภาระโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด	ความไม่บุคคลปัจจุบันที่ไม่ถูกอนุญาตตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการ ให้เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๔) ไม่ได้รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายเด็ดขาด สำหรับทรัพย์สินหรือ มาตรา ๑๙๘ ท้ามให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดได้รับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด อันอาจทำให้เจ้าพนักงานเป็นเจ้าตัวผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่ออกโดยอัยการ อ่านจดหมายบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น ใด โดยกรรมจารยชาติและทักษิณากฎที่จะกำหนดโดยกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ความไม่บุคคลหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากบุพการี ผู้สืบทอดงานหรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามธรรมเนียมชาติ รายงานรุป

ลำดับ	ระเบียบกฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทลงโทษ
๑	บทบัญญัติในรัฐบาลนี้ ให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันมีผล โดยออกผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐบาล ยังไม่ถึงสองปีต่อไปโดย อนุญาต	มาตรา ๑๗๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือ เจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศ ผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกราฟทำกรหรือไม่ กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่ากราฟจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย ระหว่างที่อยู่ในตำแหน่ง หรือยังไม่ได้รับแต่เงินเดือน แต่ประพฤติแสวงหา และบานทางส่วนบุคคล	เป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จำคุก เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กร ต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กร ระหว่างประเทศ หรือประโยชน์อื่นโดยมิชอบด้วยหน้าที่ด้วย ระหว่างที่อยู่ในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้รับ ก รับ หรือยอมจะรับไม่ก่อนที่ตนได้รับแต่เงินเดือน ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่น้อยและสนธิสั่งสอน บุคคลที่ว่าไป

ลำดับ	รูปแบบกฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทลงโทษ
๑	<p>อันมีข้อบัญญัติที่ต้องระวังให้มากๆ ก็ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือห้าหมื่นบาทไปรับ</p> <p>ในกรณีที่ผู้กระทำการใดตามกฎหมายเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง กับบุคคลใด และกระทำไปเพื่อบรรโภตภัยของบุคคลนั้น โดยนิติบุคคล ดังกล่าวไม่มีมาตรฐานที่เหมาะสมเพื่อองค์กรนี้ให้มีการกระทำ ความผิดนั้น นิติบุคคลนั้นมีความผิดตามมาตราฐาน แล้วต้องระวางโทษปรับแต่ง แต่เงินท่ามเท่าไหร่ก็ได้ตามที่ได้ระบุไว้ในประมวลกฎหมายนั้นที่ได้รับ นิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความรวมถึงนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายพม่าที่ประกูลบุรุษ ในการแห่ไฟ</p> <p>บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลใดตามมาตรฐาน ให้หมายความว่า ผู้และของนิติบุคคล ถูกจ้าง ตัวแทน บริษัทในเครือ หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อหรือในนามของนิติบุคคลนั้น ไม่ว่าจะมีหน้าที่และอำนาจในการนั้น หรือไม่ก็ตาม</p> <p>ประมวลรัฐธรรมน้ำราษฎรพลเรือน</p> <p>ชุด ๓ บัญญัติการต่อรองบุคคลในกรณีปรับปรุงและยืนยันตัวตน สำหรับบุคคลที่มิได้อย่างน้อยหกเดือน ตั้งแต่</p> <p>(๑) ปฏิบัติตามประมวลรัฐธรรมน้ำอย่างตรงไปตรงมา และไม่กระทำการ เสื่อมเสียบุคคลหรือรัฐ ในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือผู้ที่ห่วงว่าการกระทำได้ ชื่อหักก้าวหลังกระทำการดังกล่าว ต้องหาดูกรอบทำการต้องไม่กระทำการดังกล่าว หรือหากได้สั่งกระทำการดังกล่าว ต้องหักดูกรอบทำการและส่งเรื่องให้ คณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาในภายหลัง ในการสมทีคณะกรรมการจริยธรรม วินิจฉัยว่าการกระทำนั้นซัดประมูลจิยธรรม บัญญัติการจะกระทำการนั้น ไม่ได้</p>	<p>ผู้ดูแลนิยม แหล่งออกต้องนอนออกจากร้าท่าน</p> <p>กรณีทำร้ายตามธรรมด้วยประวัติ กรรมทำความผิด นักการเมืองระดับชาติ ใจร้ายธรรมดายัง</p>	

ลำดับ	รายละเอียดกฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทลงโทษ
	<p>(๑) เมื่อทรัพยากรูปแบบใดในการฝ่าฝืนประมวลจราจรอุตสาหกรรมนี้ ข้าราชการหรือหน้าที่ต้องรายงานการฝ่าฝืนทั้งกล่าวพร้อมพยานหลักฐาน (หากมี) ให้หัวหน้าส่วนราชการและหรือคณะกรรมการจราจรอุตสาหกรรมโดยพิจารณาและรับรองกรณีการจราจรอุตสาหกรรมต่อไปนี้กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการจราจรอุตสาหกรรมต่อไปนี้</p> <p>ปลัดกระทรวง หรือผู้บังคับบัญชาเท่านั้นซึ่งเป็นของหัวหน้าส่วนราชการนั้น และแต่งตั้งกรณี และระหว่างกรณีการจราจรอุตสาหกรรม</p> <p>(๒) ต้องรายงานการดำเนินหน้างานที่ได้รับค่าตอบแทนและไม่ได้รับค่าตอบแทนในบัญชีตามที่ได้รับค่าตอบแทนในบัญชีสำหรับราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ถ้าจัดการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ ต่อหัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจราจรอุตสาหกรรม ในกรณีที่การดำเนินการนั้นๆ อาจขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่เสียหาย ความไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นคนถูกจ้าง การรับจ้างทำของ การเป็นตัวแทน กรณีเป็นนายหน้า และการมิเนิตสัมพันธ์อื่นใดที่ไม่เหมาะสมด้วย</p> <p>(๓) ในกรณีที่ข้าราชการเข้าร่วมประชุมและพบว่ามีการกระทำการซึ่งมีลักษณะตาม (๑) ข้อที่อยู่ด้วยกันนั้นหรือมีการเสนอเรื่อง ซึ่งมีลักษณะตาม (๒) ข้อที่อยู่ด้วยกันนั้น ผ่านชั้นราชการ ข้าราชการที่นั่นที่ต้องคิดคำนึงการกระทำการทำดังกล่าว และจะบันทึก การคิดคำนึงของตนไว้ในรายงานการประชุมหรือในเมื่อวันนั้น แล้วแต่กรณี ข้อ ๕ ข้าราชการต้องณาเครื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศไทย เนื่องจากว่าประழมญัติส่วนตน โดยอย่างน้อยต้องดูด้วยความตั้งใจ</p> <p>(๔) ไม่ภาคความสมพันمرดีส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พระคริสต์ เฟื่อนผู้ดี หรือผู้บุญคุณส่วนตัว มาประประกอบการใช้ชีวิตพิเศษ บุคคลนี้หรือเป็นโน้มถามบุคคลนั้น หรืออภิปริบัตต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่น เพื่อจะขอให้ซึ่ง</p>	<p>ผู้ถูกบังคับใช้</p> <p>ผิดวินัย และถูกต้องถอนออกจากตำแหน่ง กรณีดำรงตำแหน่งด้วยสูญเสีย นักการเมืองระดับประเทศ กรรมทำนวม จริยธรรมอย่างร้ายแรง</p>	<p>ข้าราชการและลูกจ้างในสังกัดราชการพัฒนา ราชการ แต่ละคนต้องรับปรับสูงและ นักการเมืองระดับประเทศ กรรมทำนวม</p>

ลำดับ	ระเบียบกฎหมาย	ผู้ถูกปฏิบัติใช้	บทลงโทษ
	<p>(๒) “มิใช่สถานราชการ เนื่ิน หรือพี่สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอันเป็น ความสมควรของทางราชการไว้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนของรัฐอ่อน เว้น แต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๓) “มิกระทำการใด หรือดัดแปลงหนัง หรือปฏิบัติการใดในฐานะ ส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเสียหายแก่เจ้าหน้าที่บันประอยช์ ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่</p> <p>ในการสมมติความต้องบันคดีของทรัพย์สิน ให้มาตรฐานการผู้นำมุตติการ กรรมทำตั้งกล่าวไว้ก่อนและจึงให้บุคคลที่บุญชา หัวหน้าส่วนราชการ และ คณะกรรมการจิรยธรรมพิจารณา เมื่อคุณนักกรรมการจิรยธรรมวินิจฉัยเป็นการ โดยแล้วจะปฏิบัติตามนี้</p> <p>(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานใดยังทรงหรือหน้าที่อื่น ในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้อง^{รักษาความประพฤติและศรัทธาที่ดีและประท้วง ยศดีอีกประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่าง ประโยชน์ของทางราชการ หรือประโยชน์นั้นส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตนหรือ ส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือซื้ชาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการ และประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ}</p> <p>ข้อ ๒ ข้าราชการต้องลงทะเบียนจ้าราชการและสองประโยชน์ที่มีขอบเขตอย่างดี ตามหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ตั้งใจ</p> <p>(๕) ไม่เรียก วับ หรืออยู่จะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือจะ^{ยอมรับซึ่งของบัญชีหนตุนหรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังการทำหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะด้วยวิธีทางหรือไม่เกี่ยวข้องกับภาระปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่เกี่ยวข้องกับภาระปฏิบัติหน้าที่ ให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ความประเพณี หรือให้เก็บบุคคลทั่วไป}</p> <p>(๖) “ไม่เข้าเฒ่า หรือกระทำการที่เป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่บุคคลใด</p>	<p>ผู้ถูกปฏิบัติใช้</p> <p>ผิดวินัย และแสดงออกบนอุกาจารตามหนัง กระทำการ แต่หนังจะดับปัญญาและ นักการเมืองจะตับชาติ กระทำความผิด จริยธรรมอย่างร้ายแรง</p>	<p>ผิดวินัย และแสดงออกบนอุกาจารตามหนัง กระทำการ แต่หนังจะดับปัญญาและ นักการเมืองจะตับชาติ กระทำความผิด จริยธรรมอย่างร้ายแรง</p>

ลำดับ	ประเด็นกฎหมาย	ผู้ยกบังคับใช้	บทลงโทษ
เพรเมือคติ	<p>(๑) ไม่เสนอหรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการดำเนินโครงการ หรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมีมีความได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือประมวลจริยธรรมนี้</p> <p>ข้อ ๓ ชาราชการต้องเฉพาะภูมิภาคตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย อย่างตรงไปตรงมาโดยอย่างน้อยต้องวางแผน ๑๗๕</p> <p>(๑) ไม่濫เมิดรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ข้อบังคับที่ร่วมมติคณะรัฐมนตรี ที่ชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือมีข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและรัฐมนตรี ด้วยวัสดุธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่ชอบด้วย กฎหมาย ชาราชการต้องแจ้งให้ทราบส่วนราชการและคณะกรรมการ จริยธรรมพิจารณา และจะจะดำเนินการต่อไปได้ตามที่ได้ขอติดตามหนังสือ มีอำนาจหน้าที่แล้ว</p> <p>(๒) ในกรณีที่เห็นว่าคำสั่งบังคับบัญชา หรือการดำเนินการใดที่ตนมี ส่วนเกี่ยวข้องไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต้องพหุง เป็นลายลักษณ์อักษรไว้</p> <p>(๓) ในกรณีที่เห็นว่าตามดิตคณณะรัฐธรรมนูญของตัวยกกฎหมาย ต้องทำเรื่อง^๑ เสนอให้ท่านส่วนราชการพิจารณา และส่งเรื่องให้สำนักงานเลขานุการ คณะรัฐมนตรีดำเนินการให้ถูกต้องกฎหมายต่อไป</p> <p>(๔) ไม่เลี้ยงกฎหมาย ใช้ทรัพย์และหน้าที่ใช้ชื่อว่างชื่อของกฎหมายที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของตนเพื่อประโยชน์ของตนหรือผู้อื่น และต้องเร่งแก้ไข ท่องว่างดังกล่าวโดยเร็ว</p> <p>(๕) ไม่ยอมให้บุคคลอื่นօนาศัยซื้อตอนของต่อครองทรัพย์สิน สิทธิ หรือ ประโยชน์อื่นใดแทนบุคคลอื่นอันเป็นการเสื่อมเสียกฎหมาย หรือใช้บุคคลอื่นถือ ครองสิ่งตั้งแต่กรรมสิทธิ์ทางตนเพื่อปกปิดทรัพย์สินของตน</p>	<p>ผู้ด้านนี้ แม้จะถูกถอนออกจากตำแหน่ง</p> <p>กรณีดำรงตำแหน่งประจำตัวและ นักการเมืองระดับชาติ กระทำการผิด จริยธรรมอย่างร้ายแรง</p>	

ลำดับ	รูปแบบกฎหมาย	ผู้สถาปัตย์	บทลงโทษ
(๑) เมื่อทราบว่ามีการละเมิด หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในส่วนราชการ ของตน ทั้งหน้าส่วนราชการต้องดำเนินการทูลเป็น เพื่อให้เกิดการเพราภกฏหมายเข้าโดยเร็ว (๒) เมื่อได้รับคำร้อง หรือคำแนะนำจากผู้ตรวจราชการและนัดตน หรือหน่วยงานอื่นว่ากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการของตน สร้างภาระให้กับหน่วยงานประจำ หรือสร้างความไม่เป็นธรรมให้กับหน่วยงานประจำ หรือสร้างความไม่เป็นธรรมให้กับตน ต้องดำเนินการทบทวนกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับดังกล่าวโดยเร็ว	ผู้ใดวันย แสวงหาอุดมความของกลางตามที่ทาง การเมืองทำให้ทางประเทศเรือนแพมี พนักงาน ราชการ และสุภาพในสังกัดราชการพลเรือน ทำการเมืองระดับชาติ กระทำการใด	(๑) ปรับต้นที่ให้ถูกต้อง โดยไม่เสียเงิน ลดลง หรือลดเงินการให้ สำเนา (๒) ปรับต้นที่ หรือดำเนินการอื่น โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย ผลสิทธิ์เสียหายของบุคคล "ไม่กระทบต่อการให้บริการที่ดีและสิ่งแวดล้อม บุคคลหรือก่อภาระหรือหักทรัพย์สินของบุคคลอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย" (๓) ให้ปรับและอา鼻ความสงบด้วยการปรับตัวตนให้ไม่เป็นธรรมในเรื่อง ประพฤติ และไม่เลอกากไปบุคคลผู้มาติดต่อโดยไม่เป็นธรรมในเรื่อง สถานะของบุคคล ฐานทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา อุปนิสัยความคิดเห็นทางการเมือง ในเบื้องตัวผู้รับความไม่สงบ เว็บ แต่จะดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนดให้ เป็นจดบุญประเสริฐ หรือส่งเสริม ให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเป็นการ เลือกปฏิบัติในทางดูถูก เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป	

บทที่ ๕

หน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนและขั้นตอนการดำเนินการ
กรณีเมื่อพบเห็นพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. หน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนกรณีเมื่อพบเห็นพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

หากพบเห็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่หรือมีพฤติกรรมที่เป็นการขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม สามารถดำเนินการแจ้งหน่วยงานต่างๆได้ ดังต่อไปนี้

๑. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้กระทำการผิด

๑. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ที่อยู่ : ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๕ เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๑๔๑-๙๑๐๐ หรือ ๑๖๗๖ โทรสาร : ๐-๒๑๔๓-๔๓๔๔

เวปไซต์ : <http://www.ombudsman.go.th>

๒. ศูนย์ธรรมะ กระทรวงมหาดไทย

ที่อยู่ : กระทรวงมหาดไทย ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๒๒๒-๑๑๔๑ ถึง ๕๕

โทรศัพท์สายด่วน : ๑๕๖๗

เวปไซต์ : <http://www.damrongdhamma.moi.go.th>

๓. ศาลปกครอง

ที่อยู่ : เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑

โทรศัพท์สายด่วน : ๑๓๕๕

เวปไซต์ : <http://www.admincourt.go.th>

๔. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

ที่อยู่ : เลขที่ ๓๖๑ ถนนทบุรี ต.ท่าทราย อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๖๐๐๐ หรือ ตู้ ป.ป.ช. ๑๐๐
เขตดุสิต กทม.

โทรศัพท์ : ๐ ๒๕๑๙๘ ๔๘๐๐-๔๘๘๘

เวปไซต์ : <https://www.nacc.go.th>

๕. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ที่อยู่ : ถนนพระรามที่ ๖ เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๒๗๗๑-๔๐๐๐

เวปไซต์ : <http://www.oag.go.th>

๗. มูลนิธิประเทศไทยใส่สะอาด

ที่อยู่ : ๔๗/๑๐๑ ถ.ติวนานท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ : ๐๒-๕๕๗-๑๗๑๑

เวปไซต์ : <http://www.fact.or.th>

๘. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงการคลัง

ที่อยู่ : สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง ถนนพระราม ๖ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท

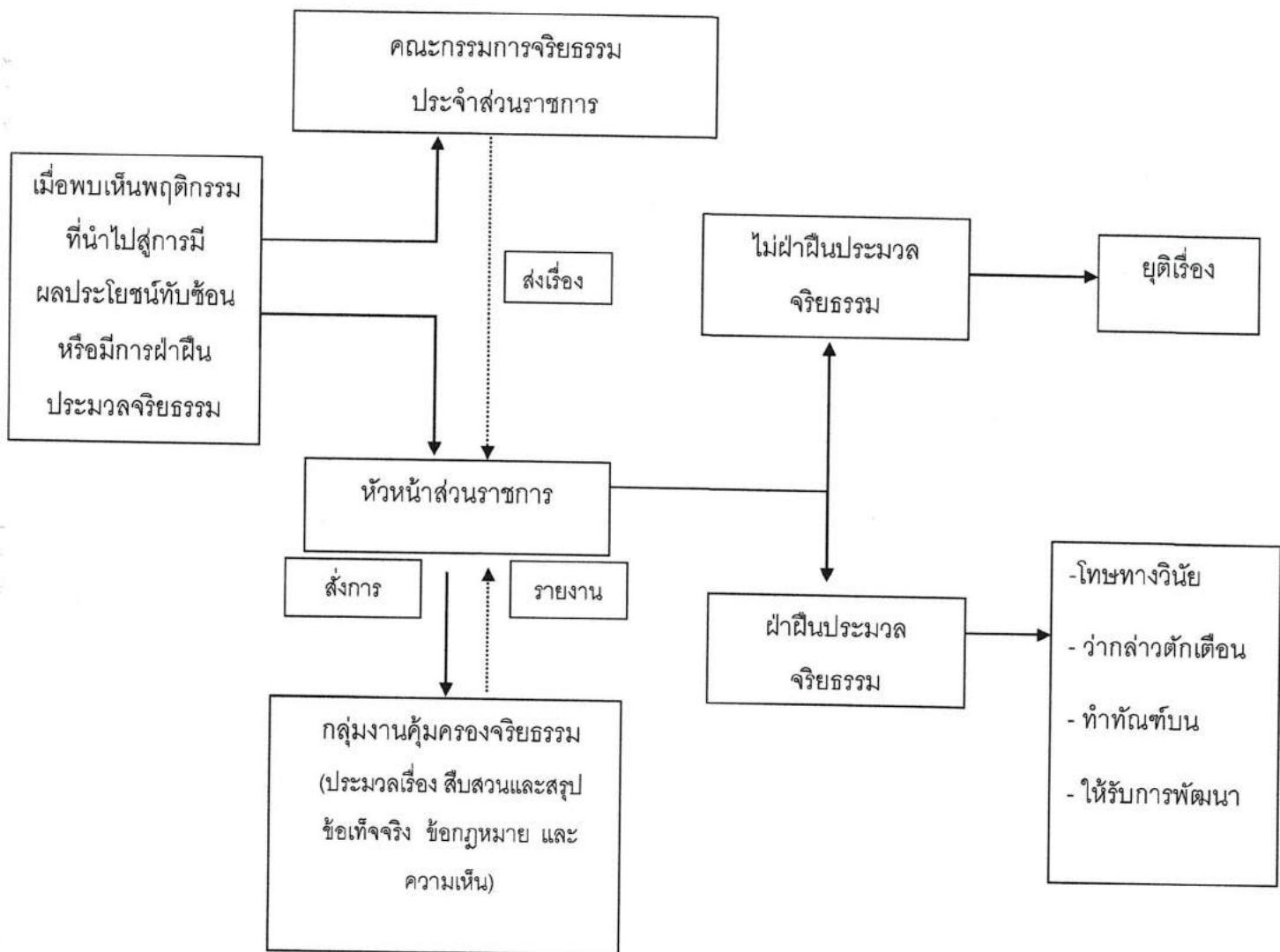
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ : ๐๒-๑๒๖-๕๘๐๐ ต่อ ๒๖๓๔

เวปไซต์ : acoc.mof.go.th

๒. ขั้นตอนการดำเนินการกรณีเมื่อพบเห็นพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ข้อสังเกต : หากมีการร้องเรียนไปที่คณะกรรมการจิยธรรม คณะกรรมการจิยธรรมต้องส่งเรื่องให้หัวหน้าส่วนราชการ เมื่อจากคณะกรรมการไม่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาสั่งการกลุ่มงานคุ้มครองจิยธรรม

▪ ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. เมื่อพบเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐคนใดมีพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือมีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม สามารถร้องเรียนหรือแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการหรือคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาได้
๒. คณะกรรมการจริยธรรมและหัวหน้าส่วนราชการได้รับเรื่องร้องเรียนแล้วจะส่งการไปยังกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมให้ดำเนินการสืบสวน รวบรวมและสรุปข้อเท็จจริง รวมทั้งข้อกฎหมายและความเห็นต่างๆ แล้วรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการพิจารณาตัดสิน
๓. หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาและวินิจฉัยแล้วหากเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมจริง หัวหน้าส่วนราชการจะส่งการให้มีการลงโทษทางวินัย ว่ากล่าวตักเตือน ทำทันทีบน ให้รับการพัฒนา แล้วแต่กรณีหรือหากวินิจฉัยแล้วการกระทำนั้นไม่ฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ก็ให้สั่งยุติเรื่อง

บรรณานุกรม

การจัดทำคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อนขององค์กรบริหารส่วนตำบลคลองหาด ได้จัดทำตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยมีกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางในการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

- ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
- ประมวลกฎหมายอาญา
- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่รัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

ความหมายและแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน อ้างอิงจาก

- วิจัยของมหาวิทยาลัยเกริก
- บทความทางวิชาการ ในสารสารจุลนิติ ก.ย. - ต.ค. ๒๕๔๗
- บรรดานักวิชาการต่างๆ เช่น ดร. วิทยากร เชียงกุล , ผาสุก พงศ์ไพจิตร

หนังสือนักการเมืองไทย : จริยธรรมผลประโยชน์ทับซ้อนการคอร์รัปชัน โดย ศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ เสรีรังสรรค์

คู่มือ : การพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้าราชการพลเรือนสำหรับคณะกรรมการจริยธรรม บทที่ ๔ การบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

เพลินตา ตันรังสรรค์. (๒๕๔๗). กฎหมายภายใต้หลัก Conflict of Interest. จุลนิติ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๕, ๕๓-๗๘
สำนักงาน ก.พ. (๒๕๔๒). ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.